

Liite 1:

JÄRVENPÄÄN LUKION LUKUVUOSIKERTOMUS 2018 – 2019

1. Lukion opiskelijamäärä

Päivälukio		Suunnitelma	Toteuma
Päätoimisten opiskelijoiden määrä	20.9.	991	997
	20.1.	920	922
Ohjausryhmien lukumäärä	20.9/20.1	33/31	33/31
Aikuislinja			
Tutkinto-opiskelijat	20.9	70	70
	20.1.	65	75
Aineopiskelijat	20.9. /20.1	45/45	50/56
Ammattiopiston opiskelijat	20.9. /20.1	70/60	68/58 (18LT alk.10/18)
Kaikki yhteensä	20.9. / 20.1.	1180/1090	1185/1111

2. Kurssikertymä

Päivälukio	Lähiopetuskurssit	983	975,63
	Verkkokurssit ja itsenäiset suoritukset	10	7,63
	Resurssitunnit	182,47	182,47
	Kerrointunnit	98,3	97,56
	Ohjauksen lisäresurssi	11	11
Aikuislinja	Opetustuntien	52	52
	Verkkokurssit ja itsenäiset suoritukset	4	4,32
	Ryhmänohjaus	3	3
	Ohjauksen lisäresurssi	18	18
	Yhteensä	1361,77	1351,61
Ammattiopistoyhteistyö		3	3
Yhteensä kaikki		1364,77	1354,61

3. Lukioresurssituntien kohdentaminen

3.1 Ohjaustoiminta 105,4

Opinto-ohjaus 69

Ryhmänohjaus 34,4

Oppilaskuntatoiminnan ohjaus ja kehittäminen 2,0

Toteuma: Toteutui suunnitellusti.

3.2 Muut tehtävät 39,27

a) Eri aineiden välineistön ylläpito ja kehittäminen ja taidekasvatus 10,5 kurssia.

b) Digitaalisten ylioppilaskirjoitusten pedagogiseen ja tekniseen tukeen 3,0 kurssia ja Moodle-tukeen 1,0 kurssia

c) Kielidiplomi ja kansainvälisiin projekteihin 9,5 kurssia

d) Muut: lukion tiedotustoiminta (1,0 kurssia), lukion tapahtumien kuvausvastuu (1,0 kurssia), lukion esitteet (1,0 kurssia), erikoislinjojen toimintaan (4,0 kurssia), Koski-järjestelmä (1,0 kurssia) sekä lukuvuoden aikaisiin vaihteleviin tehtäviin (1,27 kurssia) kuten mentorointiin.

e) Luottamustoiminen apulaisrehtori (6,0 kurssia)

Resurssitunneista 37,8 kurssia jaetaan mm. ylioppilastutkinnon toimeenpanosta ja suurista ryhmistä aiheutuviin tehtäviin jälkikäteen laadittavan pisteytyksen mukaisesti (virkaehtosopimus 2. liite 7 §). Resurssituntien lopullinen toteuma määrittyy sen mukaisesti, että lukioresurssituntien OVTES:n mukaista kokonaismäärää ei ylitetä.

Toteuma: Toteutui suunnitellusti.

4. Oppilaitoksen organisoituminen ja opettajat

Rehtorin ja opettajan vakituisia vakansseja on yhteensä 55. **Liitteessä 1A** on oppilaitoksen johtamis- ja tiimijärjestelmä. Kuhunkin tiimiin oppilaskunta nimeää 1 - 3 edustajaa, jotka kutsutaan tarvittaessa tiimien kokouksiin. Lisäksi oppilaitoksessa toimivat aineryhmätiimit, joiden vetäjinä toimivat johtotiimin opettajajäsenet. Aineryhmätiimeissä keskitytään yleisten lukion kehittämislinjauksien tarkasteluun oman oppiaineen näkökulmasta kuten opetussuunnitelman yleisten osioiden merkitys omassa oppiaineessa sekä aineryhmän sisäisiin asioihin. Lisäksi opettajille on kohdistettu tvalisätehtäviä ja -vastuita. **Liitteessä (1B)** on opettajaluettelo lukuvuonna 2018 - 2019.

Toteuma: Liitteessä 1A on kuvattu johtamis- ja tiimijärjestelmän keskeinen toiminta. Tiimien toiminta on ollut suunnitelman mukaista. Henkilöstömäärä toteutui suunnitellusti.

5. Yhteistyö

a) Ammattiopiskelijoita on yhteensä noin 70 opiskelijaa, jotka suorittavat ammattiopintojen ohella lukion oppimäärää ja / tai ylioppilastutkinnon valmistavia kursseja kolmen tai neljän vuoden ohjelmassa. Ammattiopiston opiskelijat voivat aineopiskelijoina suorittaa lukio-opintoja aikuislinjalla rajoituksetta. Ammattiopiskelijat ovat suorittaneet lukiossa noin 550 - 580 kurssia. Myös lukiolaisille tarjotaan mahdollisuus ammatillisten opintokokonaisuuksien (8 ov) suorittamiseen Keudan oppilaitoksissa. Opiskelijavaihdossa kurssin / opintoviikon hinnaksi on KUUMA - alueella sovittu 115 euroa. Lisätietoa: Opinto-ohjaaja Katariina Talvensaari.

Toteuma: Ammattiopiston opiskelijoita oli tilastopäivinä syyslukukaudella 68 ja kevätlukukaudella 58. He suorittivat yhteensä 630 lukiokurssia. KUUMA-alueella opiskelijavaihdossa kurssin/opintoviikon hinta on ollut 115 euroa. Yhteensä kursseista kertyi lukiolle tuloa 72 450 euroa. Opiskelijat olivat pääasiassa KUUMA-alueen seuraavista oppilaitoksista: Seurakuntaopisto, Spesia ja KEUDA. Joitain yksittäisiä opiskelijoita oli Keski-Uudenmaan kuntien ulkopuolelta.

b) Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä kehitetään yhteistyössä Kuuma-alueen oppilaitosten, Tieran ja Mediamasterin kanssa osallistumalla EDISON oppimisalustan kehittämiseen. Lisätietoa: Lehtori Joonas Svala.

Toteuma: Lehtori Joonas Svala osallistui säännöllisesti kehitysryhmän toimintaan. Kehitysryhmässä uusittiin Edisonin kehittämistä ohjaavia tavoitteita ja samalla järjestettiin kehityskarttaa uudella tavalla. Edisonin kehittyminen oli hidasta kehitysbudjetin pienuuden vuoksi. Lukuvuoden aikana keskeisiä saavutuksia olivat: MPASS-kirjautumisen edistyminen, ja käyttöön otettiin mm. Näppistaituri, Paikkaoppi ja ylioppilastutkintolautakunnan Examina palvelut kuntakohtaisella ratkaisulla.

c) Yrittäjyyskurssi (24h) toteutetaan yhteistyössä Keravan lukion kanssa syyslukukaudella 2018. Kurssi pidetään Keravan lukiolla. Lisätietoa: Lehtori Timo Joutsivuo.

Toteuma: Kurssi toteutui suunnitellusti 9.- 10.11.2018 ja sille osallistui Järvenpään lukion opiskelijoita 13. Lisäksi mukana oli 10 lukiomme opiskelijaa tutoreina.

d) Opiskelijoilla on mahdollisuus anoa eri oppilaitoksissa suorittamia opintoja sisällytettäväksi lukion oppimäärään (kuten musiikkiopiston tai työväenopiston kurssit, ulkomaiset lukio-opinnot, yliopisto- ja kesälukiokurssit). Lisätietoa: Rehtori Marja-Liisa Lehtiniemi.

Toteuma: Opiskelijoille on luettu hyväksi lukio-opintoihin mm. vaihto-opiskeluvuoden, kansaopistojen, musiikkiopiston, kesälukioiden, muiden lukioiden, ammattiopiston, korkea-asteen ja autokoulujen opintoja. Opinnot on luettu hyväksi silloin, kun ne keskeisiltä osin vastaavat lukion tavoitteita.

e) **Liitteessä 1C** on luettelo eri oppiaineissa (pl. opinto-ohjaus) tapahtuvasta yhteistyöstä korkeakoulujen ja työelämän kanssa.

Perjantaina 3.11.2018 oppilaitoksella järjestetään opinto-ohjaukseen liittyvä URA -päivä, jossa esitellään laajasti eri oppiaineisiin liittyviä erityisesti korkea-asteen opintoja ja ammatteja. Lisätietoa: Opinto-ohjaajat Katariina Talvensaari ja Sanna Alanko.

Toteuma: Liitteen 1C mukaisesti yhteistyö eri oppiaineissa korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutui pääosin suunnitellusti.

Urapäivä järjestettiin 1.11.2018. Tapahtumassa oli 30 eri esittelypistettä ja kukin opiskelija osallistui kolmeen esittelyyn. Lisäksi päivän aikana osa esittelijöistä järjesti esittelypisteen Areenalle. Urapäivä on osa opinto-ohjauksen kurssia.

f) Järvenpään lukio toteuttaa yhteistyössä Järvenpään Rotaryklubi ry:n ja yrittäjien kanssa ”Päivä toimitusjohtajana” -tempauksen. Teemapäivänä opiskelijat jalkautuvat Järvenpäässä/pk-seudulla toimiviin yrityksiin yhdeksi päiväksi. Opiskelijat tutustuvat toimitusjohtajan tehtäviin ja yrittäjän ammattiin sekä luovat kontakteja yritysmaailmaan. Opinto-ohjauksen kurssi (OP3) voidaan toteuttaa osallistumalla RYLA-seminaarin lisäksi joko Päivä toimitusjohtaja -tapahtumaan 20.11.2018 tai kahdesta TET-päivästä, joiden ajankohdat opiskelija sopii työnantajan kanssa. Lisätietoa: Opinto-ohjaajat Katariina Talvensaari ja Sanna Alanko.

Toteuma: 21 opiskelijaa osallistui 20.11.2018 järjestettyyn Päivä toimarina –tapahtumaan tai erikseen sovittuihin TET-päiviin. Näitä ennen kurssilaiset osallistuivat RYLA-teoriaosuuteen (12 tuntia), jossa eri toimialojen johtajat esittelivät toimialojensa erityispiirteitä sekä johtajuutta ja yrittäjyyttä yleensä.

g) Lukio toteuttaa yhteistyössä Keski-Uudenmaan yhdistysverkoston ry:n kanssa Vapaaehtoistoiminnan –kurssin. Lisätietoa: Antti Mattila

Toteuma: 5 opiskelijaa osallistui jaksojen 3-5 aikana toteutettuun vapaaehtoistyön kurssiin. Pakollisten teoriakertojen lisäksi moni suoritti myös ylimääräisiä koulutuksia. Jokainen opiskelija valitsi itse omat harjoittelupaikkansa Yhdistysverkoston tarjoamien kontaktien avulla. Käytännön harjoittelu toteutui kevään aikana opiskelijoiden henkilökohtaisten aikataulujen ja suunnitelmien mukaan. Yhden opiskelijan harjoittelu täydentyy vielä kesän 2019 aikana. Opiskelijat kirjoittivat oppimispäiväkirjaa läpi kurssin. Opiskelijoiden, Yhdistysverkoston kouluttajien sekä vapaaehtoisharjoittelua tarjonneiden toimijoiden näkökulmasta kurssi oli antoisa ja täytti tavoitteensa.

h) Järvenpään lukio on kumppanilukio Taloudellisen tiedotustoimiston (TAT) koordinoimassa Yrityselämän nuoret sukupolvet -hankkeessa. Kyseessä on kansainväliseen liikesivistykseen keskittyvä kurssikokonaisuus, joka on osa hallituksen Kokeileva Suomi kärkihanketta. Lukuvuonna 2018 - 2019 Järvenpään lukiossa hyödynnetään soveltuvin osin hankkeen valmiina olevien kurssien sisältöjä Ihmiset ja kulttuurit kohtaavat (TO01KK) -kurssissa. Lisätietoa: Lehtorit Timo Joutsivuo ja Jani Tiirikainen.

Toteuma: Kurssi TO01KK (Vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot) toteutui suunnitelman mukaisesti. Kurssin suoritti 9 opiskelijaa. Kurssilaisia osallistui myös TAT:n koordinoimaan Takeoff-tapahtumaan, joka järjestettiin Slushin yhteydessä 5.1.2018.

i) Järvenpään lukion ja Kansallisarkiston yhteistyönä on tavoitteena tuottaa lyhyt dokumentti siitä, mitä opiskelijamme oivaltavat paikallishistoriasta, kun opiskelijat itse pääsevät tutkimaan sitä arkistolähteiden avulla ja paikan päällä Järvenpäässä. Dokumenttia voidaan käyttää oppilaitoksen markkinoinnissa ja se voidaan esittää myös kansainvälisellä festivaalilla. Yhteistyö Kansallisarkiston kanssa integroidaan historian tutkimuskurssiin ja Ruotsi-projektiin. Näiden kurssien osallistujat toteuttavat yhteistyön arkiston kanssa sekä vierailevat Tukholmassa Riksarkivetissa ja Uppsalan yliopistossa. Lisätietoa: Opettaja Suvi Randén.

Toteuma: Opintomatka ja yhteistyö toteutuivat lukuvuoden 2018 - 2019 aikana. Opiskelija Aliisa Rantasen ohjaama dokumentti valmistui syksyllä 2018 ja se esitettiin Kroatiaassa kansainvälisillä elokuvafestivaalilla.

j) Lukukauden aikana oppilaitoksessa huomioidaan nuorisoparlamentti, eduskunta- ja europarlamenttivaalit sekä mahdolliset muut vaalit, kuten seurakunta ja maakuntavaalit. Tätä voidaan valmistella yhteistyössä ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Toteuma: Lukiolla järjestettiin 8.4.2019 eduskuntavaalipaneeli, johon osallistui eri puolueiden eduskuntavaaliehdokkaita. Paneelin suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi opiskelijaryhmä kolmen opettajan avustuksella. Europarlamenttivaaleja on käsitelty oppitunneilla ja YH3-kurssilaiset ovat valmistelleet vaaleihin liittyviä julisteita koulun käytäville.

6. Oppimisen tuki ja erityisopettajan palvelut

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. (LOPS 2016.) Tuki lukiossa tarkoittaa koko kouluyhteisön tarjoamaa lisätukea, joka kohdentuu opiskelijoille, jotka erityisestä syystä tätä tarvitsevat. Tukea voi antaa kuka tahansa oppimisen ja tuen tarpeen asiantuntija helpottaakseen opiskelijoiden opiskelua: aineenopettaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja tai joku muu.

Lukion erityisopettajan painopiste on lukion aloittajissa opiskelijoissa. Erityisopettaja tekee syksyllä luki- seulat kaikille lukion aloittaville päiväopiskelijoille ja sitä toivoville aikuislukiolaisille. Erityisopettaja tiedottaa opiskelijoita ja huoltajia, mikäli seulan perusteella tarvitaan mahdollisesti löytyneen vaikeuden tarkempaa selvittämistä yksilötestein.

Erityisopettaja tekee myös matematiikkaseuloja löytääkseen siinä tukea tarvitsevat opiskelijat. Hän on tarjonnut joidenkin kurssien yhteydessä korjaavaa opetusta, mikäli löytyy puutteita perustaidoissa. Erityisopettaja voi ohjata opiskelijaa löytämään vahvuutensa ja sopivia opiskelumenetelmiä sekä toimia samanaikaisopettajana joillakin oppitunneilla.

Oppilaan suoriutumista ylioppilaskirjoituksissa voidaan tukea erityisjärjestelyin erityisopettajan laatiman luki- lausunnon perusteella. Se edellyttää sekä seulaan että yksilötestiin osallistumista ja tarvetta koejärjestelyihin jo lukioaikana. Opiskelija saattaa lausunnon perusteella saada korotuksen yhdessä oppiaineessa (lievä lukihäiriö) tai erityisjärjestelynä esim. lisäaikaa (vaikea lukihäiriö).

Toteuma: Kaikille päivälukion opiskelijoille tehtiin lukiseula. Poissaolleille tarjottiin kahta vaihtoehtoista osallistumisaikaa. Aikuislukiolaisille pidettiin kaksi vapaaehtoista seulatilaisuutta: yksi syksyllä ja toinen keväällä. Näihin osallistui yhteensä reilut kymmenen opiskelijaa, joista osa oli ammattiopiston opiskelijoita. Kahdelle ryhmälle (MAB 11 ja MAY1, jossa oli myös ammattiopiston opiskelijoita) tehtiin KTLT- matematiikkaseula. Lisäksi tehtiin muutamia yksilötestejä opettajien testeihin ohjaamille opiskelijoille. Testien tarkoituksena oli ohjata luki-lausuntojen yksilöseuloihin ja tukikursseille. Erityisopettaja tapasi kaikki seuloissa kiinni jääneet ja selvitti vaikeuksia tarkemmin. Hän osallistui myös kaikille matematiikan tukikursseille samanaikaisopettajana ja kielissä suurimmalle osalle tukikursseista.

7. Erityislinjat ja suuntautumisvaihtoehdot

7.1. Urheiluvalmennus

Urheilulinjalaisten urheiluvalmennus toteutetaan lähialueen urheiluseurojen kanssa yhteistyössä niin, että lukion painopistelajeissa koripallossa, jalkapallossa, jääurheilussa, voimistelussa, salibandyssa, uinnissa, luistelussa ja yleisurheilussa etusija aamuvalmennukseen on lukion opiskelijoilla. Näiden lajien aamuvalmennukseen voivat osallistua myös muut, kuten perusopetuksen ja Keudan opiskelijat, mikäli urheiluseura katsoo ryhmässä olevan tilaa ja henkilöt täyttävät lajivalmennukselle asetetut kriteerit. Myös muiden kuin painopistelajien harjoittaminen on mahdollista. Valmennus tulee sopia silloin urheilulinjakoordinaattorin kanssa. Lisäksi opiskelijoita kannustetaan osallistumaan valtakunnallisiin ja mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiin kilpailuihin. Lisätietoa: Lehtori Ari Jalovaara.

Toteuma: Yhteistyö toimi urheiluseurojen ja kunnan yhteistyötahojen kanssa moitteettomasti. Valmennusseminaari pidettiin 24.4.2019 toisen kerran. Voimantuottoa ja motorisia taitotekijöitä käsiteltiin monipuolisesti. Taekwondo hyväksyttiin uutena painopistelajina urheilulinjalle, yhtään hakijaa ei kuitenkaan ilmaantunut vielä lukuvuodelle 2019 - 20. Alustavaa pohdintaa myös e-sport toiminnan kehittämisestä.

7.2 Matematiikka- ja luonnontiedelinja

Linjalle vuosittain valituille opiskelijoille tarjotaan puitteet monipuolisempaan ja laajempaan luonnontieteiden opiskeluun niin, että opiskelijat saavat paremmat valmiudet jatko-opintoihin. Opintojen painottamista luonnontieteisiin helpottaa valtakunnallinen erityistehtävä, jonka nojalla opiskelijat voivat jättää opiskelematta lukion opetussuunnitelmaan kuuluvia pakollisia kursseja. Opiskelua monipuolistavat suuntautumisvaihtoehdon omat opetusryhmät, oppiainerajat ylittävä opetus, kokeellinen työskentely, kansainväliset projektit, asiantuntijaluennot ja korkeakouluihin sekä yrityksiin toteutettavat vierailut. Lukuvuonna on tarkoitus tehdä vierailuja ja opintokäyntejä mm. Aalto yliopistoon (Mekatroniikkasirkus, Tekniikan päivät, Shakin up tech -tapahtuma), Helsingin yliopistoon (opetuslaboratorio, Ilmatieteen laitos) ja Maunulan Matematiikkalukioon (Matematiikan yö) ja Viikin jäteveden puhdistamoon. Lisäksi opiskelijoita kannustetaan osallistumaan valtakunnallisiin matemaattis- luonnontieteellisiin kilpailuihin ja mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisiin kilpailuihin. Laadukkaan opetuksen tarjoamiseksi tulee vuosittain arvioida opetusvälineistön uudistamisen tarpeet ja tehtävä mahdollisuuksien mukaan tarvittavia hankintoja. Lisätietoa: Lehtori Jani Nurmi.

Toteuma:

Ensimmäinen Matematiikka- ja luonnontiedelinjan lukuvuosi sujui suunnitellusti. Sisäänottomäärä 60 opiskelijaa todettiin sopivaksi ja koulukohtaisiin kursseihin saatiin runsaasti valintoja niin, että opetusryhmiä saatiin toteutettua. Luonnontieteiden latinaa, länsimaisen tieteen historia ja robotiikan kurssit toteutettiin ensimmäistä kertaa lähiopetuksena. Vanhan suuntautumisvaihtoehdon opiskelijat jatkoivat etenemistä opinnoissaan suunnitellusti. MAOL ry:n järjestämiin Neljän tieteen kilpailuihin sekä valtakunnallisiin biologian ja geotieteiden kilpailuihin osallistuttiin aktiivisesti. Kansallisiin loppukilpailuihin pääsivät Heikki Simojoki kemiassa ja Leo Salmio fysiikassa. Geotieteen kilpailussa Joona Matilainen oli 8. ja Nooa Ketomaa 20. Matilainen pääsee halutessaan geotieteen olympialaisiin tähtäävälle valmennusleirille. Tampereen yliopiston fysiikan apulaisprofessori Teemu Ojanen kävi luennoimassa kvanttimekaniikasta. Vierailtiin Aalto yliopistolla, Viikin BioPopissa ja jätevedenpuhdistamolla sekä Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa ja

Korkeasaarella. Toteutettiin Pasadena- ja Buchholz -projektit, joiden osallistujiksi valittiin linjan opiskelijoita. Hankittiin Arduino-laitteistoa robotiikan opetukseen ja mikroskooppikamera biologian laborointia varten.

7.3. Kuva- ja mediataidelinja

Linjalle vuosittain valituille opiskelijoille tarjotaan puitteet monipuolisempaan ja laajempaan kuva- ja mediataiteen opiskeluun niin, että opiskelijat saavat paremmat valmiudet jatko-opintoihin. Linjan toimintaa kuuluvat keskeisesti poikkitaiteelliset yhteistyöprojektit musiikin, tanssin ja draaman opintojen kanssa. Opetusta rikastavat asiantuntijavierailijat sekä yhteistyö korkea-asteen opintojen, alan ammattiopintojen ja työelämän kanssa. Lukuvuonna 2018 - 2019 Kuva- ja mediataidelinjan opiskelija työryhmä osallistuu tulevan Kinnarin yhtenäiskoulun taidehankintoihin ja visuaalisen ilmeen suunnitteluun ja toteutukseen. Työryhmä on vastuussa uuden oppilaitoksen lasien visuaalisesta ilmeestä. Lukuvuonna 2018 - 2019 jatkuu musiikin, kuvataiteen ja englannin Italia-projekti La Speziassa Liceo Artistico Cardarelli-lukion kanssa. Lisäksi kuvataide osallistuu ensimmäistä kertaa Kiina-projektiin. Opiskelijoiden töitä on jatkuvasti esillä oppilaitoksen tiloissa sekä erilaisissa näyttelyissä koulun ulkopuolella ja opiskelijat ovat mukana koulun erilaisissa tilaisuuksissa, lisäksi 5. jaksossa järjestetään perinteinen Kuva- ja mediataidelinjan vuosinäyttely. Lukuvuoden aikana arvioidaan kuva- ja mediataiteen yhteistyömahdollisuudet Keski-Uudenmaan ammattiopiston (Keuda) sekä Järvenpään opiston kanssa. Laadukkaan opetuksen tarjoamiseksi tulee vuosittain arvioida opetusvälineistön ja tilojen päivittämisen tarpeet ja tehtävä mahdollisuuksien mukaan tarvittavia hankintoja. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan mahdollisiin alan kilpailuihin sekä omilla teoksillaan näyttelyihin ja taidetapahtumiin. Lisätietoa: Opettaja Tea Lindroos.

Toteuma: Kuva- ja mediataidelinjan vuosi toteutui suunnitellusti. Kuvataide teki yhteistyötä muiden taito ja taideaineiden kanssa, sekä järjesti työpajoja esimerkiksi Buchholz-projektille. Kinnari-projektiin osallistui 6 opiskelijaa, jotka osallistuivat taidehankintatyöryhmän kokouksiin, vierailivat työmaalla ja suunnittelivat teippauksia opettaja Tea Lindroosin johdolla. Vielä on epäselvää, toteutuuko teippaukset ja miten yhteistyökumppaneiden vuoksi. Kuvataide osallistui Kiina-projektiin, jossa Tea Lindroos suunnitteli ja toteutti kuvataiteen osuuden projektissa. Italia Projekti toteutui suunnitellusti ja projekti jatkuu italialaisten vierailulla lukuvuotena 19 - 20. Yhteistyö ja neuvottelut opiston kanssa jatkuivat. Opistolle saatiin uuteen projektitilaan omat kaapit, mitkä mahdollistivat opiston iltakäytön kuvataiteen tiloissa. Keudan kanssa ei ole ollut yhteistyötä lukuvuonna 18 - 19. Opiskelijat toteuttivat näyttelyitä Prisma-galleriaan, oppilaitoksen tiloissa sekä perinteisen vuosinäyttelyn Galleria Järnätissä.

7.4. Musiikki- ja tanssilinja

Musiikki- ja tanssilinja aloittaa toimintansa 1.8.2018. Linjalle vuosittain valituille opiskelijoille tarjotaan puitteet monipuolisempaan ja laajempaan musiikin ja tanssin opiskeluun niin, että opiskelijat saavat paremmat valmiudet jatko-opintoihin. Linjan toimintaan kuuluvat poikkitaiteelliset yhteistyöprojektit draaman ja kuvataiteen opintojen kanssa. Lukuvuonna 2018 – 2019 korostuu erityisesti musiikin ja tanssin yhteistyö yhteisten kurssien ja esiintymisten kautta. Opetusta rikastavat taiteilija- ja asiantuntijavierailijat, vierailut sekä yhteistyö korkea-asteen ja työelämän kanssa. Musiikkiopintoihin liittyvien henkilökohtaisten soitto- ja laulutuntien järjestämisessä yhteistyötä tehdään Kesken Uudenmaan musiikkiopiston kanssa. Linjan toiminnassa keskeistä on tarjota monipuolisia ja säännöllisiä esiintymismahdollisuuksia läpi lukuvuoden. Vakiintuneita musiikin

tilaisuuksia lukion areenalla ja auditoriossa ovat mm. Aamunavaukset, OpenStage- ja musiikkidiplomikonsertit sekä Kaamoksen karkottajaiset 2.jaksossa. Uutena tapahtumana aloittaa Musiikin ja Tanssin viikko 4.jaksossa (aik. Suomalaisen musiikin viikko). Linjalaiset esiintyvät säännöllisesti myös oppilaitoksen virallisissa juhlissa, lakkiaiset, itsenäisyys- ja kevätjuhlat, ja erilaisissa lukion tapahtumissa sekä ulkomaalaisille vierailijoille. Joulukuussa 2018 järjestetään useiden yhteistyötahojen yhteistyönä perinteikäs Vapauden viesti – juhla. Lukuvuonna 2018 - 2019 myös jatkuu musiikin, kuvataiteen ja englannin Italia-projekti La Speziassa Liceo Artistico Cardarelli-lukion kanssa. Laadukkaan opetuksen tarjoamiseksi tulee vuosittain arvioida opetusvälineistön uudistamisen tarpeet ja tehtävä mahdollisuuksien mukaan tarvittavia hankintoja. Linjan opiskelijoita kannustetaan ja tuetaan heidän osallistuessaan musiikki- ja tanssikilpailuihin. Lisätietoa: Lehtorit Marita Tapper ja Sanna Pasanen, musiikki ja opettaja Mervi Märkälä, tanssi.

Toteuma: Musiikki- ja tanssilinjan ensimmäinen lukuvuosi toteutui suunnitellusti. Musiikin ja tanssin yhteistyö näkyi yhteisinä workshopkursseina sekä lukuisina, säännöllisesti järjestettyinä esiintymistilaisuuksina auditoriossa ja areenalla. Monet lukuvuoden taiteilija- ja asiantuntijavierailijat sekä vierailut oli suunniteltu tukemaan niin musiikin kuin tanssin opintoja. Yhteistyö Keskisen Uudenmaan Musiikkiopiston ja Tanssikoulu Keton kanssa jatkui. Musiikin, kuvataiteen ja englannin Italia-projekti toteutui suunnitellusti ja projekti jatkuu lukuvuonna 2019-2020. Areenan äänentoistoa parannettiin ja luokkien välineistöä uusittiin. Lukuvuoden aikana musiikki- ja tanssilinjalaiset menestyivät kansallisissa ja kansainvälisissä musiikki- ja tanssikilpailuissa.

7.5. Yhteiskunta, talous ja yrittäjyys – suuntautumisvaihtoehto (YTY)

Suuntautumisvaihtoehdon tarkoituksena on tarjota opiskelijoille lukion oppimäärää syventävämpi katsaus yhteiskunnallisiin aineisiin ja saada siten paremmat valmiudet jatko-opintoihin. Linjan toimintaa kuuluvat keskeisesti erilaiset vierailut ja asiantuntijaluennot, kansainväliset projektit sekä yhteistyö korkea-asteen ja työelämän kanssa. Suuntautumisvaihtoehdon opiskelijoita kannustetaan osallistumaan erilaisiin oppilaitoksen ulkopuolisiin tapahtumiin, kuten Innoday- ja Slush Youth-tapahtumiin. Lisäksi opiskelijoita tuetaan ja kannustetaan osallistumaan Talousguru-kilpailuun. Lisätietoa: Lehtorit Timo Joutsivuo ja Jani Tiirikainen

Toteuma:

Toteutunut suunnitelman mukaan. Asiantuntijavieraita kävi koululla seitsemän, lisäksi opiskelijoita kävi Suomen pankin ja Helsingin yliopiston järjestämissä tilaisuuksissa. Slush Youth -tapahtumaan osallistui 9 opiskelijaa. Lisäksi monet yty-suuntautumisvaihtoehdon opiskelijat ovat osallistuneet kansainvälisiin projekteihin ja eduskuntavaalipaneelin järjestämiseen. 17E-ryhmän suuntautumisvaihtoehdon opiskelijat organisoivat lisäksi yrittäjäpaneelin. Suuntautumisvaihtoehdon opiskelijoita on osallistunut myös aktiivisesti väittelykerhon perustamiseen ja toimintaan.

7.6. Kielidiplomi

Lukuvuodesta 2018 - 2019 alkaen tarjotaan Järvenpään lukiossa opiskelijoille mahdollisuus suorittaa kielidiplomi. Kielidiplomin tarkoitus on motivoida opiskelijoita monipuoliseen ja pitkäjänteiseen kieltenopiskeluun sekä antaa tästä työstä todistus. Diplomin laajuus on 20 kurssia, ja sen saadakseen opiskelijan on opiskeltava A1-kielen ja toisen kotimaisen kielen lisäksi ainakin yhtä vierasta kieltä. Kieliopintoja on oltava vähintään 14 kurssia. Loput 6 kurssia koostuvat muista opinnoista, joiden aihepiiriin liittyvät olennaisesti kulttuurit ja/tai kansainvälisyys. Kielten kurssien lisäksi opiskelija voi kerryttää kielidiplomiaan mm. osallistumalla kansainvälisiin projekteihin ja vaihto-

opiskelijatoimintaan. Kielidiplomikokonaisuuteen voidaan lukuvuonna 2018-2019 liittää myös seuraavia muiden oppiaineiden kursseja: GE5, HI4, HI6, YH6, MU3, MU11, UE3, ET4, YTK20.suomi. Lisäksi kielidiplomin suorittaja voi koota kansainvälisyyspassin, johon hän voi kerätä useita pienempiä kieli-, kulttuuri- ja kansainvälisyystekoja. Riittävän laaja kokonaisuus kansainvälisyyspassissa oikeuttaa kurssisuoritukseen. Lisätietoja antavat lehtorit Marjo Uotila ja Annukka Hieta.

Toteuma: Kielidiplomi lanseerattiin suunnitellusti ja kansainvälisyyspassin kokoamista varten luotiin Moodleen kurssipohja aktiviteettien keräämiselle. Kielidiplomin suorittajiksi ilmoittautui 31 ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijaa, jotka jatkavat diplomin kokoamista koko lukioaikansa. Pioneerisuorittajina kaksi kolmannen vuosikurssin opiskelijaa sai kielidiplomitodistuksena kevään ylioppilasjuhlassa. Kielidiplomin suorittajille järjestettiin runsaasti mahdollisuuksia osallistua lukion kansainväliseen toimintaan myös oppituntien ja kansainvälisten projektien ulkopuolella: opiskelijat osallistuivat vaihto-oppilaiden ja lukion ulkomaisten vieraiden pitämiin vieraskielisiin esitelmätilaisuuksiin, perehdyttivät vaihto-oppilaita koulun käytänteisiin, opastivat ulkomaisia lukioon tutustuvia vierailijaryhmiä sekä avustivat kieltenopettajia lukion avointen ovien päivinä. Osa kielidiplomin suorittajista alkoi koota näihin aktiviteetteihin osallistumisesta kansainvälisyyspassia Moodleen luodulle kurssipohjalle.

8. Lukuvuoden työajat

Syyslukukausi to 9.8.2018 – pe 21.12.2018

syysloma (viikko 42) 15.10.2018 – 19.10.2018

joululoma 22.12.2018 – 6.1.2019

Kevätlukukausi ma 7.1.2019 – la 1.6.2019

talviloma (viikko 8) 18.2.2019 – 22.2.2019

1. jakso 9.8.2018 – 1.10.2018, 38 pv

2. jakso 2.10.2018 – 28.11.2018, 37 pv

3. jakso 29.11.2018 – 5.2.2019, 38 pv

4. jakso 6.2.2019 – 4.4.2019, 37 pv

5. jakso 5.4.2019 – 1.6.2019, 38 pv

Opettajien veso – päivät: 7.-8.8.2018, 27.10.2018, 27.4.2019

Toteuma: Toteutui suunnitellusti.

9. Poikkeukset työjärjestykseen

Liitteessä 1D ovat poikkeukset työjärjestyksestä.

Toteuma: Toteutui suunnitellusti.

10. Itsenäinen opiskelu

Kursseissa, joissa opiskelijaryhmän koko jää liian pieneksi, kuten valinnaiskielet tai kurssin luonteeseen se sopii, voidaan kurssi tai sen osa kurssista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti. Lukuvuoden alussa arvioituna seuraavat kurssit voidaan ryhmäkoon pienuuden vuoksi toteuttaa monimuoto-opiskeluna: LAB0401, RA10.01, RAB04.01-RAB12.01, VB07.01 – VB09.01, SAA07-08.01, SAA11.01., UE07.01, KE09.1, KE09.2, KU18.01, KU19.01, LILD4.01, TO01IKK.01, TI03.01, TI04.01, FI05.01 ja FI05.02. Monimuoto-opiskelussa puolet kurssista on lähiopetusta ja puolet itsenäistä opiskelua. Tarvittaessa muitakin kursseja voidaan toteuttaa monimuoto-opiskeluna, mikäli ryhmäkoko laskee pieneksi.

Toteuma: Monimuoto-opiskeluna järjestettiin seuraavasti:

0,33 kurssia lähiopetusta: RAB3.8 ja UE08.2

0,5 kurssia lähiopetusta: LAB0401, RA10.01, RAB04.01-RAB12.01, VB07.01 – VB09.01, SAA07-08.01, SAA11.01., UE07.01, KU16, KU18.01, KU19.01, LILD4.01, TO01IKK.01, TI03.01, TI04.01, TO03.VET, FI05.01 ja FI05.02.

0,67 kurssia lähiopetusta: KU13.1

0,75 kurssia lähiopetusta: KE09.1

11. Lukion kansainvälinen toiminta

Voimassa olevien lukion valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaan yhtenä aihekokonaisuutena on kulttuuri ja kulttuurien tuntemus. Aihekokonaisuuksien tulee opetussuunnitelman perusteiden mukaan läpäistä eri oppiaineet.

Järvenpään lukion kansainvälisyyden strategiset lähtökohdat:

- 1) Oppilaitoksella on kansainvälisiä yhteyksiä kaikkiin niihin maihin, joiden kieltä oppilaitoksessa opetetaan. Autenttisilla yhteyksillä motivoidaan kielten opiskeluun ja tuetaan kielten opiskelua.
- 2) Kansainvälisyys on integroituneena eri oppiaineiden opiskeluun
- 3) Kansainvälisiin hankkeisiin liittyy keskeisesti yritys- ja/tai oppilaitosvierailut. Tämä tukee opiskelijoiden työelämätietoutta ja uranvalintaa.
- 4) Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti kansainvälisissä projekteissa.

Liitteessä 1E on kuvattu suunnitellut kansainväliset projektit lukuvuodelle 2018 - 2019. Lukuvuoden aikana toteutettaviin projekteihin on saatu rahoitusta mm. Suomalais-ruotsalaiselta kulttuurirahastolta (Kulturfonden för Sverige och Finland). Lisäksi Järvenpään kaupunki on tukenut lukion opintomatkoja Järvenpään kaupungin ystävyyskaupunkeihin Saksassa ja Yhdysvalloissa.

Toteuma: Liitteessä 1E on kuvattu kansainvälisten projektien toteumat. Kaikki muut projektit toteutuivat suunnitellusti paitsi Venäjä – ja Avaruussää-projekti.

12. Lukion tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelma

Liitteessä 1F on kuvattu eri aineryhmien vastuut tieto- ja viestintätekniikan taitojen edistämässä opiskelijoille. Suunnitelma päivitetään vuosittain, lisäksi päivitetään aineryhmäkohtaiset tarkemmat suunnitelmat. Digitiimi edistää toiminnallaan suunnitelman toteuttamista.

Toteuma: Aineryhmien tv-t vastuut ja aineryhmäkohtaiset tarkemmat suunnitelmat on päivitetty. Lukuvuoden alkaessa siirryttiin nopeampaan kannettavien koneiden ja opiskelijoiden käyttäjätunnusten jakamiseen ja näin saatiin tunnukset toimimaan selvästi aiempia vuosia nopeammin. Moodlen osalta vastaavat järjestivät runsaasti koulutusta ja ko. oppimisympäristön käyttö on laajentunut ja monipuolistunut selvästi. Kevään aikana on suunniteltu opiskelijoiden tvt-johdantokurssia, jonka avulla lukio-opintojen alku muuttuisi sujuvammaksi. Näppistäituri-kymmensormijärjestelmäkurssi kasvatti selvästi suosiotaan aiemmista vuosista. Liitteessä 1F on kuvattu aineryhmien toiminta. Liitteen mukaan aineryhmien toiminta oli pääosin suunnitelman mukainen.

13. Oppilaskunnan toimintaa

Oppilaskunnan tavoitteena on edistää koulussa viihtymistä mm. järjestämällä toimintapäivä, penkkari sekä pienimuotoisia kilpailuita ja tapahtumia liittyen mm. pääsiäiseen, joulun yms. Oppilaskuntatoiminnalla pyritään antamaan kaikille koulun opiskelijoille mahdollisuus vaikuttaa koulun yhteisiin asioihin. Yhteisellä toiminnalla ja yksittäisten opiskelijoiden hoitamilla luottamustehtävillä pyritään luomaan opiskelijoita kannustava ja luottamusta herättävä ilmapiiri. Oppilaskunnan hallitus pyrkii myös vaikuttamaan ja osallistumaan oppilaitoksen kehittämiseen opettajien kokouksessa ja vanhempainyhdistyksessä. Vuonna 2018 toteutetaan LNÄ-hankkeesta saadun tuen myötä opiskelijakunnan hyvinvointiprojekti, jossa on tarkoitus edistää opiskelijoiden hyvinvointia.

Toteuma: Opiskelijakunta järjesti toimintapäivän, penkkarit, joulun, pääsiäis- ja vapputoimintaa. Opiskelijakunta osallistui aktiivisesti uuden kiertotuntikaavion suunnitteluun. LNÄ hankkeen turvin edistettiin mm. toimintapäivän sujumista kustantamalla rahasta elokuvateatteriesitys ja kuplafutista toimintapäivän tavallisten työpajojen lisäksi. Lisäksi toukokuussa 2019 järjestettiin kinball-turnaus ohjausryhmien kesken. Hallituksen jäsenet osallistuivat aktiivisesti opettajien kokouksiin ja vanhempainyhdistyksen toimintaan. Opiskelijakunnalle valittiin myös toinen ohjaaja Marttiina Pajunen.

14. Tutortoiminta

Tutortoiminnan tavoitteena on perehdyttää uusia opiskelijoita lukiotyöskentelyyn sekä parantaa koulun yhteisöllisyyttä. Tutorit toimivat ryhmänohjaajien sekä opinto-ohjaajien tukena erityisesti ensimmäisen jakson aikana ja heidän tärkeä roolinsa on antaa vertaistukea 1. vuosikurssin opiskelijoille. Tutoreiden tehtävään kuuluvat myös avustaminen koulun tehtävissä ja tilaisuuksissa, esimerkiksi sekä avointen ovien että urapäivässä ja vanhempainilloissa. Tutorit myös vierailevat muissa oppilaitoksissa ja markkinoivat Järvenpään lukiota erilaissa tilaisuuksissa. Toimintaan perehdyttäminen on aloitettu jo edellisen lukuvuoden 5. jaksossa. Tutortoimintaa koordinoivat tutorohjaajat Ritva Moilanen ja Laura Alhonsalo.

Toteuma: Lukuvuonna 2018-2019 tutorkurssille osallistui 20 opiskelijaa. Lukuvuoden alussa tutorit olivat tukena 1. vuosikurssin opiskelijoille osallistuen tutorin roolissa uusien opiskelijoiden ensimmäisiin kouluviikkoihin, opinto-ohjauksen tunneille ja ryhmäytyspäivään. Lisäksi tutorit avustivat muissa koulun tehtävissä ja tilaisuuksissa kuten avointen ovien päivissä, vanhempainilloissa sekä urapäivässä. Tutortoiminnan kurssi aloitettiin edellisenä lukuvuonna 5. jaksossa ja saatettiin

päätökseen 3. jakson lopussa. Lukuvuoden 2019 - 2020 tutorit valittiin ja koulutettiin kevään 2019 5. jaksossa.

15. Opiskeluhuollon henkilöstön toimintaa

Lukuvuoden aikana kaikille avoimia luentoja voidaan pitää mm. opintojen suunnittelusta, opiskelutekniikasta sekä omasta hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtimiseen. Luennot ovat avoimia kaikille opiskelijoille eikä niille tarvitse ilmoittautua. Luennoista voivat vastata erityisopettaja, psykologi tai kuraattori.

Toteuma: Kuraattori on järjestänyt lukuvuoden aikana neljä kertaa luennon, jonka aiheena on ollut ajanhallinta ja lukusuunnitelman laatiminen.

16. Yhteisöllinen opiskeluhoito

Liitteessä G on kuvattu lukion yhteisöllisen opiskeluhoitojen suunnitelma lukuvuodelle 2018 – 2019. Suunnitelma perustuu Järvenpään kaupungin kuntatason opiskeluhoitosuunnitelmaan sekä lukion nuorten opetussuunnitelmassa opiskeluhoitosuunnitelma-osaan.

Toteuma: Liitteessä G on kuvattu yhteisöllisen opiskeluhoitojen toiminta. Toiminta on ollut suunnitelman mukaista.

17. Oppilaitoksen kehittämistavoitteet

a) Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittäminen

Toteuma: Eri oppiaineissa on kokeiltu kursseilla eri arviointimenetelmiä. Arvioinnin kehittämiseksi toteutettiin opiskelijakyselyn, jonka pohjalta arviointia tullaan jatkokehittämään.

b) Työelämä- ja korkeakoulu-yhteistyön kehittäminen ja koordinointi

Toteuma: Opettajakunnalle esitelty CASE-esimerkkejä yhteistyöstä, osallistuttu koulutuksiin ja yhteistyötapaamisiin sekä tutustuttu uuteen lukiolakiin.

c) Ryhmänohjauksen kehittäminen mm. opintojen seuraaminen, tehtäväkuvauksen tarkentaminen, opiskelijan poissaolojen seuranta

Toteuma: Tiimin johdolla perehdytty muiden lukioiden käytänteisiin ja laadittu ryhmänohjauksen vuosikello. Kehittämistyötä jatketaan lv. 2019 – 2020.

18. Valtakunnallinen kehittämishanke

Järvenpään lukio on valittu lukioiden valtakunnalliseen kehittämisverkostoon, joka on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön Uusi lukio – Uskalla kokeilla – kehittämisohjelmaa. Järvenpään lukion verkostossa mukana olevat muut lukiot ovat seuraavat: Mikkelin lukio, Suomalainen yhteiskoulun lukio, Lauttakylän lukio, Turun normaalikoulun lukio ja Vaskivuoren lukio.

Verkostoon valitut koulutuksen järjestäjät ja lukiot kehittävät toimintaansa opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikallisista lähtökohdista ja tarpeista käsin. Verkoston hanke on Tiedekoulut ja teknologiakasvatus –kehittämishanke. Järvenpään lukion tavoitteet:

- a) Luonnontieteen opetusvälineiden kehittäminen ja päivittäminen, jotta opetuksessa pystytään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.
- b) Kehittää kustannustehokasta yhteistyömuotoa lukion luonnontieteiden, korkeakoulujen ja työelämän välillä tavalla, joka tukee sijoittumista alan jatko-opintoihin. Tavoitteena koko verkostossa on luoda lukioiden, korkeakoulujen ja työelämäyhteyksien välille yhteistyömallia, jota voitaisiin hyödyntää muissakin oppiaineissa.

- c) Ennakoida opiskelijoiden tulevaisuuden jatko-opintoja ja työelämää. Keskeisenä painopisteenä on motivoida luonnontieteilijöitä vieraiden kielten opintoihin. Tavoitteena on tarjota ”Latinaa luonnontieteilijöille” – verkkokurssi, joka on myös muiden verkoston koulujen hyödynnettävissä.

Verkosto, erilaiset tapahtumat ja sähköinen alusta tukevat osaamisen jakamista verkoston sisällä ja muille tahoille.

Toteuma:

- a) Lukuvuoden aikana luonnontieteiden välineistöä uudistettiin lähes yhdeksällä tuhannella eurolla.
- b) Lukiolla vierailivat valtakunnallisista matematiikan (Helsingin matematiikkalukio) ja luonnontieteen (Olarin lukio) lukioista opettajat. Erityisenä huomiona olivat lukiomme erinomaiset kansainväliset projektit. Keskusteluissa tuli esille kiinnostus laajempaan yhteistyöhön kv-projekteissa.
- c) Luonnontieteen valtakunnallinen erityistehtävä, jossa opiskelijalla on mahdollisuus jättää pakollisia kursseja pois opinto-ohjelmasta lisännyt mahdollisuuksia valita ko. linjan mukaisia opintoja paremmin. Kevään 2019 kurssitarjotinvalintojen perusteella lukiollamme toteutuu lv. 2019 – 20 kaksi Latinaa luonnontieteilijöille- kurssia. Kurssi ei ole aiemmin toteutunut. Saatua kokemusta voidaan hyödyntää muiden luonnontieteen erityistehtävälukioiden kanssa.

19. Lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Liitteessä H on opiskelijoiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma lv. 2018 – 2021. Suunnitelman pohjana on keväällä 2018 opiskelijoille tehty kysely. Suunnitelmaa on käsitelty seuraavasti: rehtori oppilaskunnan puheenjohtajan kanssa 31.8.2018, 8.8.2018 opettajien kanssa vesopäivänä, 13.8.2018 johtotiimissä, 20.8.2018 opiskelijahuoltoryhmässä sekä opiskelijakunnan edustajien kanssa 20.8.2018 sekä opettajienkokouksessa 22.8.2018.

Toteuma: Tarvittaessa puututtu suunnitelman mukaisesti esille tullessiin ongelmiin. Opiskelijahuoltohenkilöstön havainto on, että opiskelijat puhuvat yleensä ongelmista aiempaa avoimemmin.